

Právní otázky pronikání na zahraniční trhy

Mgr. Ondřej Peterka

Brno, 25. března 2009

- ✓ Smluvní zajištění obchodů
- ✓ Založení entity v zahraničí
- ✓ Přeshraniční soudní spory
- ✓ Vymáhání pohledávek v případě insolvenčního řízení (příklad Francie)

Základní doporučení

- ✓ písemná forma smluv
- ✓ platební podmínky se zajištěním zaplacení (bankovní záruka, dokumentární akreditiv)
- ✓ sjednat rozhodné právo a soudy příslušné pro rozhodování sporů
- ✓ všeobecné obchodní podmínky – před akceptací nutná důkladná kontrola
- ✓ prověřit smluvní protistranu (úpadek, apod.)

Pojetí kupní smlouvy

- ✓ všechny podstatné náležitosti detailně v jednom dokumentu
- ✓ všeobecné obchodní podmínky – kontrola, akceptace
- ✓ doložky INCOTERMS nemají samy o sobě povahu smlouvy, jejich závaznost musí být ve smlouvě sjednána
- ✓ Vídeňská úmluva o smlouvách o mezinárodní koupi zboží (1980)
 - signatářem 23 z 27 zemí EU (ne Portugalsko, VB, Irsko a Malta)
 - lze se od ní ve smlouvě odchýlit

Podstatné náležitosti kupní smlouvy

- ✓ písemná forma
- ✓ smluvní strany
- ✓ určení druhu, jakosti a množství zboží
- ✓ kupní cena a platební podmínky
- ✓ odpovědnost za vady
- ✓ možnost odstoupení
- ✓ doložka o řešení sporů

Základní otázky

- ✓ volba druhu entity - obchodní společnost nebo organizační složka
- ✓ povolení, licence
- ✓ statutární orgán – požadavek - povolení k pobytu (např. Ukrajina)
- ✓ obchodní vztahy mezi mateřskou a dceřinou společností – obecně princip tržních vztahů, ale pozor na speciální pravidla (např. §59a slovenského ObchZ)

Založení společného podniku (joint-venture)

- ✓ první krok – nastavení základních principů
- ✓ zásadní je faktická kontrola (management, odvolatelnost apod.)
- ✓ stanovy, akcionářská dohoda
- ✓ účel joint-venture – výroba, podpora prodeje, distribuce apod. – nutno vyjasnit
- ✓ nutné ošetření souvisejících aspektů podnikání – ceny při nákupu materiálu, ochranné známky, apod.
- ✓ soutěžněprávní aspekty založení (koncentrace)

Nařízení ES č. 44/2001 („Nařízení Brusel I“)

- ✓ od 1.5. 2004
- ✓ přímo účinné ve všech státech EU kromě Dánska (zvláštní režim)
- ✓ vztahuje se obecně na občanskoprávní a obchodní věci
- ✓ nevztahuje se na řízení v manželských věcech a na řízení dědická, konkurzní, daňová, celní a správní

Soudní pravomoc a příslušnost podle Nařízení č. 44/2001

1. **Základní princip:** možnost volby soudu smluvními stranami

- ✓ **pravomoc má soud, který si strany sjednaly ve smlouvě** - již v okamžiku uzavírání smlouvy lze závazně určit, které soudy budou řešit případný spor vzniklý mezi stranami
- ✓ **výjimka** - strany nemohou smluvně vyloučit ustanovení o výlučné pravomoci (viz dále)

Soudní pravomoc a příslušnost podle Nařízení č. 44/2001

2. Subsidiární pravidla

- ✓ **základní pravidlo:** pravomoc má soud toho členského státu, kde má žalovaný trvalé bydliště (jde-li o fyzickou osobu) nebo kde má osoba sídlo nebo místo podnikání (jde-li o fyzickou osobu podnikatele nebo právnickou osobu)
- ✓ **pravomoc na výběr daná:** v určitém omezeném okruhu případů uvedeném taxativně v Nařízení č. 44/2001 si žalobce může vybrat buď soud určený podle základního pravidla nebo alternativní soud stanovený v Nařízení č. 44/2001

Soudní pravomoc a příslušnost podle Nařízení č. 44/2001

Příklady pravomoci dané na výběr:

- ✓ **spor ze smlouvy** – lze zvolit i soud v místě plnění příslušné smluvní povinnosti
- ✓ **spor vzniklý v souvislosti s obchodní činností pobočky nebo provozovny** – lze zvolit i soud v členském státě, kde je umístěna tato pobočka nebo provozovna
- ✓ **spor z deliktů nebo kvasi-deliktů (nároky na náhradu škody apod.)** lze zvolit i soud v členském státě, kde nastal nebo mohl nastat škodlivý následek (dle ESD jde o místo, kde byla způsobena škoda nebo místo, kde došlo ke škodlivé činnosti)

Uznání a výkon rozsudků u přeshraničních soudních sporů podle Nařízení č. 44/2001

- ✓ automatické uznávání soudních rozhodnutí vydaných v jednom členském státě v jiných členských státech (bez zvláštního formálního postupu)
- ✓ podmínka vykonatelnosti – vydání potvrzení vykonatelnosti (tzv. doložka „*exequatur*“) – nutno absolvovat proceduru u dvou soudů: u toho, který příslušné rozhodnutí vydal + ve státě, ve kterém věřitel usiluje o vykonání rozhodnutí (vznik dodatečných nákladů, zpoždění výkonu rozhodnutí)
- ✓ zvláštní postup - Evropský platební rozkaz

Evropský platební rozkaz – Nařízení ES č. 805/2004

- ✓ zavádí tzv. **evropský exekuční titul** pro nesporné nároky – zjednodušení postupu při vymáhání některých pohledávek
- ✓ **nesporné nároky** - případy, kdy věřitel vzhledem k prokazatelné neexistenci jakýchkoli námitek dlužníka k finančnímu nároku obdržel rozhodnutí ukládající dlužníkovi povinnost k finančnímu plnění, případně schválený smír nebo jinou veřejnou listinu
- ✓ **výhoda** - věřitel v tomto případě nemusí k jeho vykonání získat doložku „*exequatur*“ – postačí požádat příslušný orgán ve státě původu o vydání osvědčení o evropském exekučním titulu

Vymáhání pohledávek v případě insolvenčního řízení (příklad Francie)

Obecný komentář

- ✓ společnosti v soudním vyrovnacím řízení (*Redressement judiciaire*) nebo v likvidačním řízení (*Liquidation judiciaire*) jsou evidovány v oficiálním věstníku (BODACC)
- ✓ BODACC obsahuje zásadní informace pro postavení věřitelů – lhůty pro uplatnění pohledávek apod. – v praxi je BODACC veřejnosti obtížně přístupný (placený přístup) – doporučujeme využít služeb advokátní kanceláře
- ✓ v poslední době (roky 2006 a 2007) byla novelizována pravidla řízení – nutná maximální opatrnost s ohledem na formálnost podání
- ✓ fakticky slabá vymahatelnost – společnosti většinou nemají aktiva pro větší uspokojení věřitelů

Soudní vyrovnací řízení - Jak dosáhnout zaplacení pohledávky?

2 druhy pohledávek:

- ✓ pohledávka vznikla **před** rozhodnutím Obchodního soudu o zahájení soudního vyrovnacího řízení
 - nutno přihlásit pohledávku soudnímu správci ve lhůtě dvou měsíců po zveřejnění v BODACC
 - věřitelé se sídlem v zahraničí mají tuto lhůtu prodlouženou o další dva měsíce věřitelé jsou vyplaceni poté, co byla soudem provedena kontrola pohledávek a schváleno jejich zaplacení

Vymáhání pohledávek v případě insolvenčního řízení (příklad Francie)

Soudní vyrovnací řízení - Jak dosáhnout zaplacení pohledávky?

2 druhy pohledávek:

- ✓ pohledávka vznikla **po** rozhodnutí Obchodního soudu o zahájení soudního vyrovnacího řízení:
 - pokud tyto pohledávky svou povahou slouží dlužníkovi k pokračování činnosti - jsou upřednostňovány a vypláceny v termínu splatnosti
 - v ostatních případech – nutno přihlásit

Vymáhání pohledávek v případě insolvenčního řízení (příklad Francie)

Likvidační řízení

- ✓ v některých případech likvidace následuje po fázi soudního vyrovnacího řízení, a v jiných případech je zahájena okamžitě
- ✓ cílem likvidace je úplné zastavení činnosti a rozdělení aktiv
- ✓ zahájeno rozhodnutím příslušného Obchodního soudu – toto rozhodnutí zastavuje narůstání úroků z prodlení
- ✓ pohledávky nutno přihlásit

DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST

Mgr. Ondřej Peterka

peterka@peterkapartners.cz